

ALOITE

Viitostiestä Suomen ensimmäinen vihreä valtavyöly

Valtatie 5 on yksi Suomen tärkeimmistä valtateista ja itäisen Suomen päävyöly ja se halkoo läpi Suomen, Lusiast Sodankylään, 910 kilometrin matkalla 5 maakunnan alueella. Viitostie kerää yhteen 26 kuntaa, lähes 400 000 asukasta, noin 22 000 yritystä sekä 151 000 työpaikkaa. Kokonaisuudessa näiden viiden maakunnan alueella elää liki viidennes Suomen väestöstä (1.062.910). Kun valtatie 5:n luetaan mukaan valtatie 4:n alku etelästä, kasvaa asukkaiden määrä näissä 7 maakunnassa jopa 2.9 miljoonaan ihmiseen.

Viitostiellä on vahvat metsä-, kaivos ja elintarviketeollisuuden kuljetusvirrat ja se on merkittävä työmatkaliikenteen ja joukkoliikenteen päävyöly. Lisäksi valtatie 5 on itäisen Suomen matkailun ja monipaikkaisen asumisen tärkein yhteys. Muita keskeisiä toimialoja ovat energia-, teknologia- ja koneteollisuus, kasvava terveys- ja hyvinvointiteknologian sektori, sekä läheisyys Venäjän markkinoille. Viitostie yhdessä rataverkon ja Saimaan syvävyölyn sekä lentoliikenteen kanssa mahdollistavat viennin ja sen kasvun. Valtatie 5 onkin koko itäisen Suomen elinkeinoelämän elinehto ja valtatie 5:n ja Savonradan muodostama "Viitoskäytävä" on Suomen viennin ja kansantalouden kannalta yksi merkittävimmistä valtakunnan liikennejärjestelmän valtasuonista.

Liikenne aiheuttaa viidesosan Suomen päästöistä ja tieliikenteen osuus liikennepäästöistä on noin 94 prosenttia. **Viitostie ry ja valtatie 5 itäisen Suomen päävyölynä haluaa profiloitua kestävävä vyölynä yhdessä Savon radan kanssa, jossa elinkeinoelämän, työ- ja vapaa-ajan liikkuminen on mahdollisimman päästötöntä.** Tavoitteena on, että elinkeinoelämän kuljetuksista ja ihmisten liikkuminen ja matkustaminen siirtyvät mahdollisuuksien mukaan kestävämpiin kuljetus- ja liikkumismuotoihin. Jo nyt viitoskäytävässä raiteilla kulkee kansainvälisestikin korkea osuus kuljetuksista ja esimerkiksi työmatkaliikenteessä voidaan vielä lisätä joukkoliikenteen hyödyntämistä ja vaihtoehtoisia liikkumistapoja. **Ensisijainen keino lisätä kuljetusten kestävyyttä ovat tiekuljetusten sujuvoittaminen tieinfraa parantamalla (ohituskaistat, tiegeometria, liittymät) sekä vaihtoehtoisten käyttövoimien käytön mahdollistaminen.** Vyölyn kriittisimmät investointikohteet ovat välillä Leppävirta-Kuopio, Siilinjärvi-Iisalmi ja Lusi-Koirakivi. Kehittämällä infra ja sen kunto parannetaan myös energiategokkuutta. Valtatie 5:n investointikohteissa voitaisiin pilotoida myös kestävä infrarakentamisen ja älyliikenteen tapoja.

VIITOSTIE RY

Viitostie ry tekee aloitteen kattavan vaihtoehtoisen käyttövoiman lataus- ja tankkausverkoston rakentamisesta viitostien varrella oleviin kaikkiin kuntiin, kaupunkeihin ja liikenteen solmukohtiin. Vaihtoehtoisia, päästöttömämpiä polttoaineita ovat mm. biopolttoaineet, biokaasu, sähkö ja vety. Viitostien varrella, erityisesti Etelä- ja Pohjois-Savossa on **huomattavaa potentiaalia tuottaa ja hyödyntää kustannustehokkaammin biokaasua- ja biopolttoaineita.** Maakunnissa on merkittävää maa- ja metsätaloutta, joiden sivuvirrat, jätteet, tähteet, jätevedet, lietteet, lannat, erilaiset pelto- ja metsäbiomassat ovat raaka-ainetta biopolttoaineille ja biokaasulle. Esimerkiksi Kuopiosta löytyy jo biokaasulaitos ja biokaasutankkausasema. Lataus- ja tankkausverkoston rakentaminen ja uusi, kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatuki edistävät yhdessä erityisesti raskaan liikenteen siirtymää päästöttömämmäksi.

Vaihtoehtoisten käyttövoimien lataus- ja tankkausverkoston kattavuus on puutteellinen. Fossiilittoman liikenteen tiekartta -työryhmän loppuraportti mukaan pelkästään sähkön latauspisteistä noin puolet Suomen kaikista latauspaikoista sijaitsee pääkaupunkiseudun, Tampereen ja Turun alueilla ja latausverkossa on vielä merkittäviä aukkoja etenkin Koillis- ja Pohjois-Suomessa. Muiden vaihtoehtoisten polttoaineiden osalta jakeluverkoston kattavuus on heikompi. Liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfra – kansallisen ohjelman seuranta 2019 raportin mukaan paineistetun kaasun tankkausasemia oli yhteensä 44 kappaletta ja 3 rakenteilla sekä 7 nesteytetyn kaasun jakeluasemaa (syksy 2019). Vedyn tankkausasemia Suomessa on vain kaksi, Helsingissä ja Mäntyharjulla Voikoskella.

Esitämme, että viitostien väylän jatkokehittämiseen ja lataus- ja tarkkausverkoston rakentamiseen osoitetaan rahoitus EU:n elvytyspaketista ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpideohjelmassa. Tällä elvytyksellä ja pilottihankkeella voidaan toteuttaa fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteita, tukea siirtymää puhtaamman energian käyttöön ja kestävämpään liikkumiseen sekä siten edistetään ilmastotavoitteita ja kestävämmän liikennejärjestelmän syntymistä. Tämä myös lisää työllisyyttä ja kestävä kasvua.

